ВЕЧА-VIEČA

Вясёлых Калядаў!

Merry Christmas!

№ 10

Год I, 1970 | Сьнежань | Year I, 1970

Беларускі часапіс | December | *Byelorussian Magazine*

АД РЭДАКЦЫІ

Вельмі дзякую тым хто ў 1970 годзе пасьле выхада ў сьвет часапіса „Веча“ адгукнуўся добрым лістом, прыемнай гутаркай па тэлэфону, альбо перакінуліся добрым словам пры спатканьні.

Дзякую ўсім тым, што прыслалі лісты ў якіх не пагаджаліся із маімі паглядамі, але былі шчырымі пра што пісалі.

Дзякую усім тым, хто дапамог, хоць трохі, тэхнічнай працай альбо парадай.

Дзякую маім дзьвюм сакратаркам, без якіх разаслаць часапіс было-б немагчыма.

Дзякую друкарні "Whiteruthenian Press" і яе собсьніку др. Яну Пятроўскаму.

Вельмі ўдзячны сваей жонцы за яе талерантнасьць, без якой праца і фінансы ў 1970 годзе былі-б немагчымы.

Віншую ўсіх тых, хто не пабаяўся ліхадзеяў дый напісалі артыкулы да часапіса „Веча“.

Я ёсьць перакананы, што тэмы, на якія пісалася ў 1970 годзе, будуць на карысьць ня толькі тым, хто чытаў часапіс „Веча“.

Для будучай гісторыі Беларускага Народу будзіць йшчэ адзін дакумэнт, які дапаможыць зразумець свае нацыянальныя недахопы, дапаможыць будучаму пакаленьню і яе лідарам у дарозе да вялікай мэты: БЫЦЬ ВОЛЬНЫМ, ШЧАСЬЛІВЫМ, БЫЦЬ МОЦНЫМ, КУЛЬТУРНЫМ НАРОДАМ!

Др. П. Маркоўскі

BYELORUSSIAN YOUTH

It is impossible to preserve the nation biologically and to continue certain national ideas when the youth is leaving its people, renounces its language, does not want to live by the ideas by which its parents are living. There must be a reason why Byelorussian Political Emigration have lost all its youth. There must be a reason why through the years nobody in the Byelorussian "democratic press" wanted to raise this question at full length.

The Jewish nation preserved itself through centuries amidst other peoples. It happened so because the Jewish nation preserved its youth. The Jewish youth took over and continued the ideas of its ancesters. The breeze of other ideas did not have the eroding effect on the Jewish youth, i. e., its mothers and fathers and its clergy were and still are an example for them. Not only Jews, but our neighbors as Latvians, Ukrainians, Poles do not have such a devastating disease, as losing of their descendants — the youth.

Why Byelorussian youth does not want to live by the ideas of its parents? Normally, the youth is always idealistic. The young brains are not polluted yet by personal quarrels, by group bickerings. The young brain is very sensitive to what is going on in the surroundings. Beginning at two years of age, in its family and in the neighborhood, a boy or a girl already understands what is good or bad between mother and father; he or she knows a lot about Johnny's family with whom they meet every day and even exchange the thoughts about their fathers and mothers. When the youth reaches 16 years it begins to think independantly, it becomes a part of the adult society. The behavior of the young generation depends on the inborn intelligence and on the circumstance, i. e., he or she becomes useful to the society, or they rebel against the society, or become indifferent,

At the age of 18 or 20, Byelorussian youth in the emigration begins to move either to the right or to the left, to the east or to the west, but somehow does not want to belong to the Byelorussian society, does not want to continue or to hear about the "glorious way of the parents". Why?

FROM WHAT TIME DID WE BEGIN TO LOSE BYELORUSSIAN YOUTH?

The answer — immediately after World War II. Our more true

Byelorussians showed their political illiteracy. The majority of the Byelorussians settled down in the foreign environment. In the Polish camps, father pretended to be a Pole, and mother helped him in this, grandmother suffered the worst because she had to talk in the sign language in order not to reveal that she is a Byelorussian; Polish politicians engrafted polonism through Polish schools, scouts, etc... In the Russian camps, Byelorussians were spiritually destroyed by the Russian politicians and the church. Out of all Byelorussian emigrants in Germany, 10% of them were politically conscious of who, in the small and numerically few camps, were bringing up their children in the national totolitarian-partisian spirit. Byelorussian camp politicians instilled in the souls of the post war Byelorussian youth the hate, but not the spirit of tolerance of one group to another.

YEAR OF 1950, EMIGRATION OF D. P. 'S TO THE TRANSOCEANIC COUNTRIES

Byelorussian political emigration landed in the new countries as if on the moon; everything we encountered was a surprise to most of us. The two Byelorussian governments in emigration with their ministers (secretaries in the U. S. A.) were not capable to undarstand the local situation of those countries in which the new immigration has settled. The fate of the new Byelorussian immigration differed little from the fate of the old Byelorussian immigration, which came without ministers.

It seemed that in the U. S. A. and Canada, we freed ourselfes of the foreign camp politicians from Germany. Unfortunately, Byelorussian youth even here became a victim of Polish clubs, of Polish resorts, of Russian farms as the ROOVA, and other organizations. Why did all this happen this way? Very simply — there were no strong Byelorussian youth organizations, which could attract all Byelorussian youth.

HOW BYELORUSSIAN YOUTH BEGINS AND LEADS ITS LIFE IN 1970, IN THE U. S. A. AND CANADA

In a majority, these are the children of the parents who were the youth thenselves when they came to these countries, more then 20 years ago from Germany. To a big astonishment, many fathers and mothers are using foreign language poorly, but are pretending to be someone they are not. At the age of three, the children begin to be entertained by television. At the age of 5, children are going to school, many parents say that from this moment the children aren't theirs anymore. I think, that they are not mistaken in this. Privately and obliquely in

the Byelorussian press, we have reminded that the Byelorussian youth is lost, this was not noticed by the fathers and mothers, but the grandfathers and the grandmothers, who, in most cases are the politicians and wanted their grandchildren to be the same Byelorussian patriots as themselves, i. e., there is the "great politics" which rests on the three letters, BCR and BNR, the "kryvich" has to hate the "zarubieznik" or vice-versa, there do not exist more important problems and greater enemies for Byelorussians. The Byelorussian life in emigration equals to: four or five dancing parties a year, the celebration of the 25th of March and immediately after, the celebration to stop over to quench the thirst without the youth, of course, a couple of church picnics a year, there is almost total absence of youth at the picnics, only the small children are present.

The year has 52 weeks, but Byelorussian life equals to only one week a year, in some places even this does not exist. Where Byelorussian youth spends the remaining 51 weeks? The answer — wherever you can name. If we do not have active, live, Byelorussian centers, why then blame Byelorussian youth?

THE PROPER CONDITIONS ARE NECESSARY SO THAT THE BYELORUSSIAN YOUTH WOULD STAY WITH THE BYELORUSSIAN SOCIETY

1. The Byelorussian youth must spend its free time at the Byelorussian centers and not arbitrarily anywhere.

2. The Byelorussian youth centers must be the best in the cities where they exist. The Byelorussian youth, after becoming aquainted with the surrounding non-Byelorussian centers, will find out very fast that there is no better center than their own. The youth (and not only the youth) is always proud to be a member of a good organization. The youth must choose its own leaders.

3. The society which takes care of the centers must set an example for the youth. How many fathers are setting a good example for their children? Very few. How many Byelorussian organisations exist where work of father would be a dream for his son to be like his daddy? There is nothing to brag about. The Byelorussian intelligentsia bears the great shame for the negligence toward the Byelorussian descendents — the youth.

4. Because we can not have the elementary and high schools, as the Ukrainians and other nationalities, we need to have our own American

college. At such a college, we would have an opportunity to see the children and the grandchildren of the old Byelorussian immigration, the Byelorussian who became foreigner for our nation.

5. We must build Byelorussian settlements as it was planned at the resort Miensk (U.S.A.). The arbitrary self upbringing of the youth has led to the loss of the Byelorussian descendants in emigration. In order to bring up the children, one has to devote all his life to it. It is truly so, many of us are going to church in the same suit for 20 years in order to pay for the "nest" for the children, to feed them and to bring them up spiritually. The first two problems are possible to be solved almost by everybody, the third problem — to bring up the children spiritually is too difficult for solution for the most. One is fortunate to whom the parents gave a good upbringing. Fortunate is the one who belongs to an organization or the church which help those families that can not bring up their children spiritually, there is a majority of such families.

DO WE BYELORUSSIANS HAVE SUCH ORGANIZATION?(!)

If we ourselves are not civicly and politically mature people, how, then, can we bring up our children; therefore, we always were and still are the sacrifice, the fertilizer for the others. Only the live ones can swim against the current (Bahdanovich). In today's situation one has to be not only alive, but has to be strong.

LET US HAVE A LOOK AT SOME BYELORUSSIAN ORGANIZATIONS WHICH THINK THAT THEY ARE BRINGING THE YOUTH UP.

1. There are three Byelorussian partisan churches: BAPC, the one under the Greek jurisdiction and one of the Yugoslav Orthodox Church jurisdiction (England). The first two are spiritually dividing not only the youth, but any Byelorussian. Why? Because the clergy of these churches instead of serving God and the Byelorussian people decided to serve the totalitarian parties. 90% of the Byelorussian youth in emigration are brought up by the foreign churches. Here is the number one problem, my dear fathers!

2. The Byelorussian Youth Association in Amerika has a few tens members. The best organisation is in Cleveland. Take notice of the recently published album commemerating the 20th anniversary of the ZBMA, one must say that they are doing at least something.

Knowing the complete problem of Byelorussian nation and of the youth in emigration, there is nothing to rejoice about.

The meeting place for the organization is BAPC with its buildings. The old church buildings with clubs in the basements look very poorly. Political orientation — The Council (Rada) of BNR in emigration (do not confuse it with the Rada of BNR of Byelorussian socialists of 1918). The organisation used to publish a magazine "Byelorussian Youth". Later the magazine was published jointly with the Byelorussian American Youth Association. There was money for the publication of the magazine and material to be printed in it. The magazine ceased to be published without any explanation before the society. It is a normal occurance for the Byelorussians.

3. The defunct Byelorussian-American Youth Association (an imitation of the Youth Association during German occupation in 1943). It is a defunct organization in South River, U. S. A.

   The headquarters: a den by the South River swamps, master Mike keeps all the secrets of the organization.

   South River is one of the places where it was very possible to have a center for the Youth. The fuehrer theory did not permit this organization to grow up.

   Caretaker: the Byelorussian church of the Greek jurisdiction.
   Political orientation: BCR-Byelorussian fascist organisation.

4. The Union of Byelorussian Youth of Illinois. Byelorussian Uniats organisation, established after BNR member Panucevich was expelled from the Byelorussian Council of Chicago. It has a good center.

   Political orientation: Rada of BNR in emigration. The organization does not have success.

5. The Byelorussian-Catholic mission in London (Uniates) has an elementary school, and through this an influence on a part of the Byelorussian youth.

   Political orientation: Rada of BNR in emigration.

6. The Byelorussian Center Miensk, Glen Spey, New York recieved painful wounds.

   The dreams of the Byelorussian patriots 10 years ago to create a moral and material base, to create a democratic system at this center for the youth and for the adults is tramped on by the Knights of swastika (Congress Committee) and by the pro-vatican BAZA.

The youth problem still remains. Why? Because we want those who dispersed the Byelorussian youth to organize it for us.

Dear parents, we are respondsible for our children, do not wait for the fuehrers. Look at the children of the Byelorussian fuehrers and think about them! Is it possible for a blindman to be a guide for another blindman?

Dr. P. Markouski

THE END!

**
*

Агляд прэсы — камэнтары

БЕЛАРУС №163, лістапад 1970 „Беларусь у змаганьні“ (З прамовы Антона Адамовіча на 9-ай сустрэчы Беларусаў Паўночнае Амэрыкі і Канады 6-га VIII 1970 года.

„Як толькі я памятаю сябе нацыянальна сьведамым для мяне гэтыя два словы: „Беларусь і змаганьне“ — заўсёды йшлі, як і йдуць, неразлучнаю парай, неразьліўна зьліўшыся так, што адно зь іх заўсёды проста аўтаматычна выклікае другое, і магу навет сказаць: адно зь іх значыць другое. Беларусь — гэта значыць найперш — змаганьне. Змаганьне — гэта значыць найперш — за Беларусь. У гэтым фактычна й ёсьць самыя пачаткі, самыя асновы, сказаць-бы „азы“, як казалі калісь у нас, вучачыся царкоўна-славянскае граматы-азбукі „азы“ беларускае нацыянальнае сьведамасьці, ейнае А.Б.Ц.

„Беларусь і змаганьне“ для Беларуса гэта тое самае, што біць галавой у сьцяну. А чаму не Беларус і змаганьне“. Усякі той, хто ставіць перш інтэрэс Беларуса той адначасна ставіць інтэрэс Беларусі, аніяк ня можыць быць наадварот. Беларусь і змаганьне патрэбна тым, хто ставіць асабісты, груповы альбо партыйны інтэрэс вышэй інтэрэса народа, альбо чалавек, які не маіць здольнасьці бачыць праблему так, як яна ёсьць сёньня ў Беларускім Народзе. Праўда, для народаў, якія мелі нядаўна незалежнасьць дый добры парадак у сваей дзяржаве, а сёньня апынуліся ў кіпцюрох крамля, гэты кліч маіць сэнс і толькі таму маіць сэнс, што маленькае „я — грамазянін“ гэнай дзяржавы калісьці было задаволена, а сёньня маленькае „я — грамадзянін“ ёсьць патаптанае, а пагэтаму пры ўс-

паміне свайго прошлага дый ў злосьці на акупанта гэты кліч маіць сэнс. Што мы Беларусы маем да ўспаміна із недалёкага прошлага, якое ёсьць так вельмі важна, каб „Беларусь і змаганьне“ сталі духоўным хлебам? Мы маем „успамін-розьніцу“, розьніцу паміж акупантамі: пры паляках было лепш, пры крамлёўскіх акупантах было горш, а пры гітляроўскіх акупантах — найгорш.

Ужо найвышэйшы час каб Беларуса, альбо інакш сказаўшы „Беларусь у адзіночным ліку“ зрабіць А.Б.Ц., а Беларусь зрабіць Вялікай Грамадзкай Паэмай, а само змаганьне зрабіць Вялікай Грамадзкай Сымфоніяй. Не разумеючы А.Б.Ц. мы Беларусы ня ёсьць здольнымі пісаць, нічога дзіўнага, што мы ёсьць няздольнымі стварыць грамадзкую паэму, сымфонію.

Беларуская Савецкая Энцыкляпэдыя, том I, 1969 г. — Той, хто чытаў гэную энцыкляпэдыю, напэўна зьвярнуў увагу на такі сказ: „Акупацыйны рэжым“. Вельмі многа фактаў. Карта раёнаў БССР, дзе азначана колькі жыхароў раёна загінула ад рукі немцаў дый іх памагатых. Ані слова, колькі загінула Беларусаў ад маскоўскіх дывэрсантаў дый іх памагатых — беларусаў.

Пералічаны па абласьцях спаленыя вёскі із людзьмі (пададзены тыя вёскі, дзе загінула ня менш, як 50 асоб). Як вядома, пад лёзунгам кампартыі „чым горш Беларусам — тым лепш нам“. Маскоўскія дывэрсанты выконвалі забойчы плян ЦК КПСС, а цяпер ня хочуць знаць, усё дрэннае рабілі немцы, а яны былі толькі дабрадзеямі; але-ж і нахалы!

Як вядома, вінаваты злачынец ня сьпіць, многа п'ець алькаголю, плачыць, крычыць, альбо зусім маўчыць, хаваіць, а часамі вар'яцеіць. Сымптомы бальшавіцкага акупацыйнага рэжыму дый іх памагатых — гэта сьлёзы і крыкі — злачынства мучыць. Сымптомы быўшых памагатых нямецкаму акупацыйнаму рэжыму, а цяпер на эміграцыі гэта: маўчаньне, хаваньне, многа піць.

Якая шкада, што ў вольным сьвеце Беларуская Палітычная Эміграцыя не жадаіць выдаць кніжку пад загалоўкам „Акупацыйныя Рэжымы на Беларусі“, дый пералічыць дакладна ахвяры акупантаў , асабліва гісторыю ахвяр апошняй вайны. Гэта сапраўды патрэбная бомба ў Крэмль.

Доклады Академии Наук БССР, 1970, том XIV, № 8. — Геохимические и геологические перспективы поисков алмазаносных кимберлитовых трубок на территории БССР.

„Сравнение гоелогического строения территории БССР со строением отдльных частей крупных алмазаносных провинций Сибирской и Африканской платформ, а также анализ общих закономерностей размещения алмазаносных кимберлитовых трубок в тектонических структурах указывает на перспоктивы *потенциальной* алмазности территории БССР".

Алмаз, альбо апрацаваны ювілярам празрычны каменьчык, называецца дыямант. Гэта той самы празрычны каменьчык, які на Захадзе каштуіць ад некалькі тысяч да міліёна даляраў. Із артыкула бачна, што амаль уся тэрыторыя БССР прадстаўляіць сабой найвялікшы ў сьвеце ювілярны магазын дыямантаў. Як вядома, крамлёўскія манапалісты ў сваім бюджэце для БССР у параўнаньні да бюджэта РСФСР вельмі мала адпускаюць грошы на геалагічныя дасьледваньні.

Наступныя 50 — 100 год уся Беларусь будзіць парэзана тунэлямі шахт, а армія шахцёраў, магчыма, будзіць перавышаць армію дравасекаў. Акупанты разьбіваюць сваю тэорыю, што Беларусь, акрамя балот, нічога не маіць.

***

Ці гэта так мусіць быць?

— Вы чулі, што Беларусы купляюць друкарню?

— Ха-ха-ха-ха, хто Беларусы?

— Спадар, маглі-б вы даць пару даляраў на „Беларускую справу"?

— Ы-ы-ы, што такое?

— На беларускую радыёперадачу.

— Ну што-ж, трэба падтрымаць. У-у-у, маю пяць даляраў.

— Калі маіце больш, то не зашкодзіць.

Можна прывесьці сотні такіх прыкладаў. Той, хто спачуваіць патрыётам, той падтрымоўваіць у той ці іншы спосаб, але большасьць ня верыць у посьпех. Трэба прызнаць, што недарабіць аль-

бо нарабіць так, што ўсе паразьбягаюцца, ёсьць нормай, як-бы законам для нас. Для грамадзкага посьпеху абяцанае трэба выконваць, калі была важная прычына штось не дарабіць, тады трэба сваечасова вытлумачыцца.

Для нашых ворагаў дый для тых Беларусаў, для якіх Беларусь канчаецца і пачынаецца там, дзе канчаіцца і пачынаецца свая хата і падворак ёсьць пацеха. Для грамадзка-думаючага Беларуса кожны няпосьпех, недаробак — гэта, як малатком па галаве, а такіх прыемнасьцяў ужо занадта многа.

Век, скамплікаванае асабістае жыцьцё, плюс агульна-нацыянальныя няўдачы, непатрэбна і несваечасова выводзяць із грамадзкага жыцьця лепшых Беларусаў; альбо робіць грамадзка-абыякавымі тых, хто ня можыць зразумець: чаму такі няпосьпех у нас, чаму іншыя народы спраўляюцца лепш із грамадзкімі абавязкамі.

Каля 10-ці год таму назад, а можа і больш была прыемная навіна. Беларусы ў ЗША ўзяліся падрыхтаваць Ангельска-Беларускі ці Беларуска-Ангельскі слоўнік, добра не памятаю. Зрабіць пераклады, знайшоўся цэлы калектыў ахвотнікаў. Энтузыясты слоўніка ўзяліся за пераклад ангельскіх слоў па літарах, калі не памыляюся, некаторыя людзі ўзялі па некалькі літар. Праца перакладу была выканана вельмі хутка. Апрацаваць беларускую частку слоўніка ўзяўся сп. Антон Адамовіч. Знайшлася фірма, якая была гатова выдрукаваць слоўнік. Вельмі-ж хутка із маскоўскай падваротні паабяцалі выдаць такі-ж самы слоўнік.

Прайшло вельмі-ж многа часу, але із двух слоўнікаў няма ані аднаго. Усякія слухі ходзяць, а так доўгі час падшэптваіць, што штосьці здарылася. Каб із усіх слухаў знаць адну праўду, рэдакцыя „Веча“ просіць Сп. Антона Адамовіча (чамусьці яго найбольш вінуюць) альбо тых, хто добра паінфармаваны вытлумачыць грамадзтву, хто ёсьць віноўнік, што такая важная справа стала сакрэтам адзінак!!

П. Цэдрык

* * *

ПАМЫЛКІ ДРУКУ

№ 1, Сакавік, бач. 12: Менск ды якія пяць акругаў (трэба чытаць дзесяць акругаў) былі выдзеленыя ў Вайсрутэнішэ камісарыят.

УВАГА!

Яшчэ можна купіць кнігу проф. Міколы Шчакаціхіна „Нарысы з гісторыі беларускага мастацтва“.
Дасьледванае Шчакаціхінам у гэтай кнізе Беларускае мастацтва сьцьвярджае самаіснасьць народу беларускага й апрычонасьць гісторыі ягонае.

Цана кнігі $5.50¢.

Чэкі выпісваць і прысылаць на:

M. Stankevich
275 Genevieve Ave.,
Howthorne, N.J. 07506
USA

ПРЫПАМІНАЕМ, што кошт часапіса „Веча“ за 1970 год, 10 намяроў ёсьць 5 даляраў. Калі ласка, перашлеце грошы, дапамажыце падтрымаць цяпло праўды!

Рэдакцыя

Радактар: Dr. P. Markouski Editor
Адрыс: 204 S. Highway, 18
East Brunswick, N.J. 08816
USA

Цана 50 ц. Price 50 ¢

Printed by The Whiteruthenian Press * 452 South Avenue, Syracuse, N.Y., 13204